AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao 6 Juli.

DE SCHOOLSTRIJD.

De slotsom van het *Voorloopig Verslag* door de Afdeelingen van den Kolonialen Raad over het nieuw Onderwijs-Ontwerp uitgebracht, was: „dat men vrij algemeen meende bij het Bestuur te moeten aandringen om de voorgestelde ontwerp-verordening in nadere overweging te nemen.”

De Katholieken, die de verplichting hebben hunne kinderen volgens eigen geloofsovertuiging op te voeden en dus, ⅘ der geheele bevolking uitmakende, van de Staat ook het recht kunnen eischen in de gelegenheid gesteld te worden die opvoeding door Kath. onderwijs in Bijzondere R. K. Scholen te steunen en te voltooien, wachtten in spanning het Antwoord van het Bestuur af. De beslissing zou nu moeten vallen, of het berucht geworden Ontwerp eindelijk eenvoudig zou worden ingetrokken, dan wel, wederom gewijzigd, opnieuw vastgehouden. De Gouverneur koos het laatste en voegde bij zijn MEMORIE VAN ANTWOORD een NOTA VAN WIJZIGINGEN.

De Ontwerp-Verordening, ingediend in 1902, waarbij regelen worden vastgesteld, waaronder aan bijzondere scholen van wege de kolonie subsidie kan worden verleend, werd ingetrokken en niet meer besproken, toen de onoverkomelijke bezwaren daartegen aan Bestuur en Regeering waren bekend geworden.

Vóór de indiening van dit Ontwerp, samengesteld toen de Gouverneur nog geen jaar in de voor hem geheel vreemde kolonie had vertoefd, was er niet het minste overleg gepleegd met het Hoofd van de R. K. Bijzondere Scholen. Geen wonder, dat zulk een Ontwerp onmiddellijk stiet tegen tal van bezwaren en als van zelf uit elkander viel, omdat het allen degelijken ondergrond miste, dat is, volstrekt geen rekening hield met de werkelijkheid.

Drie jaar later, den 21sten Juli 1905 kwam een geheel nieuw Ontwerp, regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao.

Den Gouverneur werd door den Kolonialen Raad dringend verzocht dat ontwerp nogmaals in nadere overweging te nemen, met andere woorden, maar in te trekken.

Dat de Gouverneur zijn Ontwerp niet loslaat, maar een nieuwe wijziging wederom indient, is natuurlijk zijn goed recht, waarvan hij ten volle gebruik kan maken. 't Spijt ons alleen, dat na alles wat er in die vijf jaren over onze scholen geschreven en gesproken werd, ook nu nog niet wordt ingezien, dat het Bestuur van af den beginne een verkeerd standpunt heeft ingenomen, het onbereikbare nastreeft en het onmogelijke eischt. Ook nu is er evenmin als vroeger rekening gehouden met reëele toestanden.

Toen de nieuwe Gouverneur in deze Kolonie kwam stond het bij hem vast, dat hier veel, zeer veel verkeerd was.

Langzamerhand werd de onjuistheid van zulk een vooropgezette meening erkend en gelukkig, althans voor het uiterlijke, ook grootendeels gewijzigd.

Alleen het R. K. Bijzonder Onderwijs moet het blijven ontgelden. Als ook hier de feiten al te duidelijk spreken, wordt toegegeven, dat het onderwijs thans in de buitendistricten vrijwel voldoet; meermalen werd publiek erkend dat het in de stad zelfs uitstekend is, maar toch wordt nog vast gehouden aan de idee, dat het zeer min was toen de Gouverneur in de Kolonie kwam en slechts onder zijn scherper toezicht gaandeweg verbeterde. Alleen van een dergelijk inquisitoriale controle verwacht men iets, vertrouwen in het Bestuur der R. K. Bijzondere scholen kan de Gouverneur blijkbaar niet stellen, noch in de Schoolcommissie. Als er geen scherpe bepalingen worden gemaakt en streng doorgevoerd zal het onderwijs spoedig weder achteruit gaan, zoo meent de Gouverneur. Op het oogenblik voldoet het Onderwijs vrij wel, maar is er geen waarborg voor de toekomst.

De tegenwoordige goede stand van het onderwijs eischt geen nieuwe regeling volgens wettelijke bepalingen en eischen, dit wordt den Kolonialen Raad toegegeven, maar de onbekende toekomst jaagt vrees aan; om de toekomst te verzekeren, moet de nieuwe wet nu toch worden vastgehouden.

Maar weet de Gouverneur dan niet, dat precies dezelfde onderwijskrachten als vijf jaar geleden met juist dezelfde leermiddelen op de buitenscholen werkzaam zijn. Het eenige, wat anders is dan vroeger moet hierin worden gezocht, dat er tegenwoordig meer tijd aan het onderricht in de Hollandsche taal wordt besteed. Of het onderwijs in de andere vakken daaronder echter niet geleden heeft, en de algemeene ontwikkeling der kinderen derhalve terwille van het weinigje school-Hollandsch, wat binnen een paar jaartjes voor goed vergeten is, geen schade leed in plaats van bevorderd te worden, zullen deskundigen gemakkelijk kunnen uitmaken. De Gouverneur heeft voornamelijk op de verbreiding van de Hollandsche taal gelet, en ziet daarin vele vorderingen. Omdat hij de taal, waarin zijn volk zich uitdrukte, niet verstond, kon hij natuurlijk ook niet oordeelen over den stand van het onderwijs voor vijf jaar geleden. De heeren der Schoolcommissie zullen wel eerder dan nu vooruitgang hebben bespeurd en gezien hebben, dat, gelijk alles in de Kolonie, ook het onderwijs zich geleidelijk ontwikkelt en verbetert.

Geen enkele Zuster, die in den laatsten tijd examen heeft gemaakt, kon aan de buitenscholen worden verbonden, de stadsscholen vragen voortdurend om aanvulling en vernieuwing van krachten. Een ieder kan echter nagaan hoe veelvuldig er door onze Zusters examen wordt afgelegd. Gediplomeerde onderwijzers kan men maar niet van den boom schudden. Dat weet het Gouvernement zelf ook heel goed uit eigen ondervinding. Voor een paar jaren waren er nog verschillende openbare scholen op de bovenwindsche eilanden waar de toestand volstrekt niet beantwoordde aan de wettelijke bepalingen.

Toen de Gouverneur 4 jaar geleden deze 6 scholen bezocht zal, het hem wel niet ontgaan zijn, dat van alle onderwijzers aan de Openbare scholen aldaar slechts 2 in het bezit eener akte van bekwaamheid waren. Een school werd verleden jaar gesloten, en een nieuwe Onderwijzer naar St. Eustatius gezonden, zoodat er nu 3 onderwijzers zijn met de vereischte akte. Maar ook nu nog bestaat het grootste gedeelte van het personeel der Openbare scholen op de bovenwindsche eilanden, uit onderwijzers zonder akte.

Maar deze scholen liggen ver uit het oog van Kolonialen Raad en Schoolcommissie. Doch ook in het stadsdistrict van Curaçao worden thans nog verschillende schooltjes gehouden, waar evenmin gediplomeerde krachten werkzaam zijn.

Maar waarom moeten er in onze noodlijdende Kolonie buitengewone eischen gesteld worden voor het onderwijs alleen. Geen enkel ambtenaar behoeft hier examen te maken, men kan tot de hoogste waardigheid opklimmen zonder juist door een examen bewijzen van voldoende bekwaamheid te hebben gegeven. Wil men Holland navolgen, waarom dan enkel op een punt waar dit het minst noodig is en het meest onpraktisch. Een kantonrechter, notaris voor de eilanden, administrateur van financiën bijv., om maar eenigen te noemen, hebben veel gewichtiger post dan een onderwijzeres in de buitendistricten. En toch denkt niemand er aan om van hen examens te eischen.

Wanneer nu deze ambtenaren geen examen behoeven af te leggen en de ondervinding geleerd heeft, dat zij ook zonder dat uitstekend hun ambt waarnemen, waarom stelt men zich dan ook niet tevreden met de praktische ondervinding, dat er ook zonder akte goed onderwijs gegeven wordt? Dat men voor het stadsdistrict meer moderne eischen stelt, begrijpen wij, en daaraan zal ook zoo volledig mogelijk worden voldaan. Maar in de buitendistricten? Is daar op andere punten dan ook alles zoo modern ingericht? Wij zullen maar geen voorbeelden aanhalen. Waarom wij zoo tegen, dat eischen eener akte te velde trekken? Omdat door deze overdreven eischen het ontwerp van den beginne onaannemelijk was en onaannemelijk blijft.

De aanleiding tot het Ontwerp, zoo als men weet, was een aanvrage om verhooging van subsidie; en telkens in de verschillende ontwerpen werd de subsidie niet in dien zin verhoogd, dat de lasten, welke voor

MEMORIE VAN ANTWOORD.

Naar aanleiding van het verslag dd. 18 Mei jl. van de afdeelingen van den Kolonialen Raad over de ontwerp-verordening, regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao, meent ondergeteekende de opmerking niet achterwege te mogen laten, dat van de vele, meer of min belanrijke, in de bestaande onderwijsverordening voorgestelde wijzigingen er slechts eene is, die eenigszins zware financieele offers zal eischen, en wel die betreffende de subsidieregeling voor de bijzondere scholen.

Dat bij den tegenwoordigen toestand der koloniale geldmiddelen deze wijziging in hoofdzaak de besprekingen van de afdeelingen geleid heeft, is dan ook zeer natuurlijk.

Het zij den ondergeteekende daarom vergund bij de beantwoording van het genoemde verslag in de eerste plaats deze wijziging te bespreken; vooraf meent hij echter een kort overzicht te mogen geven van de aanleiding tot de nu reeds 4 jaren geleden ingediende ontwerp-verordening, waarbij regelen worden vastgesteld, waaronder aan bijzondere scholen van wege de kolonie subsidie kan worden verleend.

De toen uit de koloniale kas aan het bijzonder onderwijs toegekende subsidie bedroeg f 14,650.—, waarvan f 13.807.—, bestemd was voor de Roomsch-Katholieke bijzondere scholen.

Onder dagteekening van 7 Maart 1902 werd door het bestuur van deze scholen het verzoek gedaan de subsidie voor elk der beide armenscholen voor jongens in het stadsdistrict op Curaçao met f 1,500.— te verhoogen en om aan de burgerschool voor jongens eene subsidie toe te kennen.

Daar, tengevolge van de geleidelijke uitbreiding van de Roomsch-Katholieke bijzondere scholen, ondergeteekende meende, dat aan het verzoek op billijkheidsgronden gevolg behoorde te worden gegeven, werd eene regeling ontworpen, waardoor én aan het verzoek om meer subsidie zou worden voldaan én een einde komen zoù aan den gebleken onwettigen toestand, dat, in strijd met art. 43 der verordening van 1884, verreweg het grootste deel van het onderwijzend personeel aan de bijzondere scholen niet in het bezit was van de bij de wet gevorderde akte van bekwaamheid (die als onderwijzer 3de klasse), terwijl de voordeelen van eene vaste regeling zouden worden verkregen. Bij het ontwerpen van deze regeling was uitgegaan van de, —later onjuist gebleken—, veronderstelling, dat het bestaande personeel in staat zoude zijn aan de gevorderde eischen van bekwaamheid te voldoen.

De bezwaren, welke tegen dat ontwerp werden ingebracht, maakten eene omwerking van het nieuwe regelings-voorstel gewenscht. Echter mocht daarbij het voorschrift van art. 179 van het Regeeringsreglement niet losgelaten worden, en bleek het, dat zelfs bij zeer matige voorschriften omtrent de—afgescheiden van eenige subsidie—te stellen eischen van bekwaamheid, de bijdragen zouden moeten worden verhoogd, ten einde de aanleiding tot de indiening van het eerste ontwerp evenzeer tot haar recht te doen konen.

Omtrent dit ontwerp werd het advies ingewonnen zoowel van den Apostolischen Vicaris te Willemstad, als hoofd van de Roomsch-Katholieke bijzondere scholen, als — nadat het was opgenomen in de overigens noodig geachte geheele herziening der onderwijsverordening — van de schoolcommissie op Curaçao.

Ondergeteekende mocht hierop de voldoening smaken van den Apostolischen Vicaris het aan den Raad ter kennisneming toegezonden schrijven van 16 Juli 1904, No. 712 te ontvangen.

De daaropvolgende met Zijnhoogwaardige gehouden nadere bespreking leidde tot nog eenige wijzigingen in het ontwerp w. o die omtrent het gebruik der Nederlandsche taal; slechts bleef de Apostolische Vicaris het gewenscht achten, dat het bedrag der subsidie alsnog hooger werd gesteld.

In verband nu met art. 180 van het Regeeringsreglement achtte ondergeteekende op grond van den financieelen toestand der kolonie nader overleg met Zijne Excellentie den Minister van Koloniën noodzakelijk omtrent de beslissing over eene tweede verhooging van het aanvankelijk voorstel. Nadat dit overleg had plaats gehad, werden de subsidiën op de in het ontwerp genoemde bedragen gebracht.

Tot het voorstellen van deze verhooging was alzoo overgegaan, nadat omtrent het ontwerp door het hoofd van het Roomsch Katholiek bijzonder onderwijs reeds was te kennen gegeven: „Tot onze groote vreugde kunnen wij getuigen dat in dit ontwerp rekening is gehouden zoowel met de belangen en de krachten van het bijzonder onderwijs in deze kolonie als met die van de regeering zelve. Het vroeger dreigend gevaar voor sluiting van het grootste aantal der bestaande scholen voor de arme bevolking in de geheele kolonie is nu afgewend, wijl de Regeering minder strenge eischen heeft gesteld, waaraan het Bijzonder onderwijs moet voldoen om subsidie te kunnen blijven genieten.”

En nu meent ondergeteekende met alle bescheidenheid en met volle waardeering van 's Raads kenbaar gemaakte bezwaren betreffende de financieele gevolgen van het ontwerp, dat in de gegeven omstandigheden door hem de verdere medewerking van den Raad ter nadere behandeling van het ontwerp mag worden ingeroepen, te meer waar hij uit het verslag meent te kunnen opmaken, dat de Raad niet ongenegen is, om bij de behandeling vad de begrooting verhooging van subsidie in gunstige overweging te nemen, en waar het gebleken is, dat in de afdeelingen een gunstig onthaal te beurt mocht vallen aan het voorstel tot meerdere concentratie van het toelicht en aan dat tot vaststelling van een minimum-aantal lesuren.

Ter verdere beantwoording van het verslag en verduidelijking van ondergeteekende's inzichten, zij het hem vergund nog te vermelden dat, ware hij het—afgescheiden van de omstandigheid, dat subsidieverhooging een onafwijsbare eisch is in welken vorm ook—met den Raad eens, dat de noodzakelijkheid van de hier bedoelde regeling vervalt, wanneer kan worden geconstateerd, dat het onderwijs, waarvan hier de rede is, over het algemeen vrij wel voldoet, —het oordeel, waartoe de Raad geraakt is na het bezoeken van eenige scholen op het eiland Curaçao—hij zelf den Raad zou hebben voorgesteld de verdere behandeling van het ontwerp te staken van al het oogenblik, dat hij de merkbare, zelfs zeer verrassende, vorderingen op meerdere scholen,—waarop de Raad doelt—, had mogen constateeren.

Maar, meent ondergeteekende te mogen vragen, vervalt de noodzakelijkheid om de meerbedoelde voorschriften te geven door

het Bestuur der Bijz. Scholen reeds te zwaar gebleken waren, en oorzaak zijn der aanhoudende aanvrage om verhooging van subsidie, door die verhooging werden verlicht, maar in tegendeel telkens aanmerkelijk verzwaard. Tot dusverre is er door het Gouvernement nog geen cent subsidie gegeven voor de burgerscholen in de stad, de laatste aanvrage nu, geschiedde grootendeels met het oog op deze scholen en toch werden als antwoord op die aanvrage, telkens zulke eischen gesteld, dat de reeds bestaande hooge onkosten ook nog voor de buitenscholen werden verzwaard.

Een vreemde manier om iemands lasten te verlichten door die ondragelijk te maken.!

Getuigt het nu niet van weinig inzicht in onderwijszaken, als men meent, dat de onderwijzeressen in de buitendistricten, waar velen de beste jaren van hun leeftijd aan het onderwijs der armen wijdden, zich nog willen, of zelfs kunnen africhten voor een examen? De ondervinding heeft geleerd, dat zij ook zonder akte zeer goed les geven, dus berekend zijn voor haar taak, de vereischte bekwaamheid bezitten. Maar het moet dien Hollandschen vrouwen, die reeds jaren lang les hebben gegeven, toch erg zwaar vallen, als zij, omdat zij zich niet meer kunnen onderwerpen aan dat africhten voor een examen, nu worden weggejaagd en als onbruikbaar uitgeworpen.

Gedurenden geruimen tijd zouden zij normaallessen moeten gaan bijwonen in de stad en zou het onderwijs dus totaal stil liggen in de buitendistricten. Alleen zij, die van jongs af in die richting gedrild zijn kunnen examen afleggen. Men kan zeer goed zijn taal kennen, schrijven, rekenen, aardrijkskunde, ect. zonder het nog te durfen wagen examen te maken, omdat men er niet voor is opgeleid. Personen, die in het bezit zijn van een hoofdakte hebben ons verklaard, dat ook zij zonder een nauwgezette voorbereiding zich niet zouden durven aanbieden zelfs voor het hulponderwijzers-examen.

Met of zonder examen zullen de onderwijzeressen even bekwaam zijn en blijven, alleen zal om een akte te verkrijgen haar reeds bestaande kennis in een bepaalde richting moeten gedrongen.

Het niet bezitten eener akte sluit volstrekt geen domheid in.

De later onjuist gebleken veronderstelling dat het bestaande personeel examen zou kunnen maken [N. B. oorspronkelijk zelfs akte 2de klas voor een hoofd van een school met meer dan 200 kinderen) was van den beginne onjuist, uit gebrek aan inzicht in onderwijszaken.

Dat de Gouverneur zijn oorspronkelijke eischen nog „zeer matig" durft noemen verwondert ons dan ook niet.

Hoe was het toch mogelijk een ontwerp, regelende de subsidie voor voor Bijzondere scholen samen te stellen zonder eerst het Bestuur dezer scholen te raadplegen, zonder het advies der schoolcommissie in te roepen?

Dat gebrek aan praktisch beleid is oorzaak van al dat wurmen en tobben, zonder ook nu nog iets goeds tot stand te brengen.

De Apostolisch Vicaris heeft zijn berekeningen aan den Gouverneur overgelegd en hem verzocht tijdens zijn verblijf in Holland een dergelijke regeling der subsidie met den Minister te bespreken.

Op dit punt kon onmogelijk worden toegegeven, omdat het geld tot in standhouding en uitbreiding der scholen door het sluiten van 't Colegio Santo Tomas en het minder worden van het getal leerlingen op het Pensionaat *Welgelegen*, geheel begon te ontbreken, en men een verhooging van subsidie allerdringenst noodig had.

Wat de Gouverneur met Zijn Excellentie besproken heeft, weten wij niet; wij zullen ons er maar niet verder in verdiepen, waarom die cijfers van Monseigneur niet werden overgenomen, terwijl dezelfde Minister Idenburg op een loyale aanvrage van Mr. Lely veel grootere bedragen toestond voor Suriname.

Wel verwondert het ons sterk, dat hier met geen enkel woord gezegd is, dat de Schoolcommissie bijna unaniem voor een dergelijke verhooging, en regeling der subsidie was, als de Apostolisch Vicaris voorgesteld had.

Er is dus op het laatst wel advies ingewonnen bij de schoolcommissie, deze commissie was het bijna algemeen eens met het voorstel van den Apostolischen Vicaris, maar het advies werd niet gevolgd.

Is het wonder, dat Monseigneur blijde was, toen Z. D. H. zag, hoe door het nieuw Ontwerp het Bijzonder Onderwijs, waarvoor zooveel was gewerkt en opgeofferd, toch niet zou worden doodgedrukt, dat het dreigend gevaar van sluiting der scholen door de overgangsbepalingen op verlangen van Min. Idenburg in de wet gebracht, eindelijk was afgewend?

Doch deze blijdschap betrof alleen het toestaan van een geringer personeel dan de wet eischte, en het niet noodzakelijk zijn eener akte voor de onderwijzeressen, die reeds jaren lang aan de buitenscholen werkzaam waren.

De nieuwe regeling *der subsidie* kon ook nu nog niet door den Apostolischen Vicaris worden aanvaard. Z. D. H. heeft niet slechts het *wenschelijke*, maar zeer duidelijk het *allernoodzakelijke* eener verhooging van subsidie betoogd. Onomwonden werd bij de mondelinge bespreking met den Gouverneur verklaard, dat zonder een aanmerkelijke verhooging van subsidie het onderwijs onmogelijk kon worden voortgezet. Juist na die nieuwe regeling werd door Z. D. H. dezelfde cijfers, welke aan den Gouverneur waren medegegeven ter beoordeeling van den Minister, overgelegd aan de Leden van de leden van de Schoolcommissie en van den Kolonialen Raad.

Waarom erkent de Gouverneur met volle waardeering de bezwaren van den Raad betreffende de financieele gevolgen van het Ontwerp?

Wordt er ooit met die bezwaren rekening gehouden, wanneer er sprake is van ontwikkeling van den landbouw? Bevorderen van landbouw, mits op redelijke wijze, heeft altijd onze volle sympathie gehad, maar wij achten het instandhouden en uitbreiden van onderwijs in de buitendistricten niet van minder belang voor de economische ontwikkeling onzer Kolonie.

Worden die bezwaren betreffende financieele gevolgen zelfs ook maar geopperd, wanneer het 't Openbaar Onderwijs geldt? Wordt niet alles dan zoo hoog mogelijk opgedreven? Zijn dan ooit eenige onkosten te veel?

Voor 100 kinderen van de elementaire *openbare* armen-school in het stadsdistrict betaalt het Gouvernement minstens evenveel als voor 1000 kinderen onzer *bijzondere* armen-scholen. Afgezien van de hooge uitgaven voor pensioenen bij het Openbaar Onderwijs en de hooge onkosten aan veel grooter aantal gebouwen ten laste van het Bijzonder Onderwijs.

Waar blijft hier de billijkheid!!!

Men tracht het salaris der Openbare Onderwijzers te verhoogen door ook akte landbouw te eischen, welke akte hier voor leeraars en leerlingen van weinig praktisch nut wezen zal, maar den onderwijzer toch eenige honderden guldens meer bezorgt. Men tracht zooveel mogelijk onderwijzers op de scholen te plaatsen, en zal met de nu weer opgeroepenen voor Aruba en St. Martin zelfs niet goed weten, wat er eigenlijk mee aan te vangen, of waar hen te plaatsen.

Als men dus zooveel over heeft voor het Openbaar Onderwijs, en geen enkel geldelijk offer daarvoor te zwaar is, mag men toch ook wel eens overwegen, of het niet billijk is eindelijk de Curaçaosche Missie ook eens te helpen, die jaren lang zonder de minste subsidie onderwijs heeft gegeven aan de arme buitenbevolking, en steeds het surplus der internaten besteedde aan het onderwijs der armen.

Wij zijn er van overtuigd, dat men in Holland niet ongenegen zal wezen die hoogere subsidie voor het onderwijs toe te staan.

Dat niemand meer dan de Gouverneur zoude wenschen de financieele zijde van het vraagstuk in gunster zin te kunnen oplossen, meenen wij wel een weinig te mogen betwijfelen. Men behoeft maar de karige hulp na te gaan, welke volgens het oorspronkelijk ontwerp werd aangeboden. Ook nu nog schijnt de Gouverneur nog maar niet te kunnen doen, wat gevraagd werd: eenvoudig de subsidie verhoogen, zonder verzwarende eischen, omdat de lasten toch al zwaar genoeg zijn en juist daarom verhooging van subsidie werd aangevraagd.

Of zouden wij den Gouverneur als een tegenstander van het R. K. Onderwijs moeten beschouwen, eerder bereid dit Onderwijs tegen te werken, dan te helpen ontwikkelen?

Wij hopen van niet.

Want het onderwijs in de buitendistricten zal, wanneer de ƒ 10,000 aangevraagde verhooging zullen zijn toegestaan, het Gouvernement slechts komen op ƒ 25,000 aan subsidie, terwijl dit onderwijs toch jaarlijks minstens op tienmaal zooveel zou komen, wanneer het Gouvernement zelf zich met dat onderwijs zou moeten belasten.

Nota van Wijzigingen.

Art. 42.

De in het vorige artikel bedoelde bijdrage wordt bepaald als volgt:

b. wanneer aan het hoofd der school overeenkomstig art. 44 een onderwijzer is geplaatst in het bezit eener akte als onderwijzer 4de. klasse:

voor elk hoofd eener school met eene bevolking van 100 en minder leerlingen 450 gulden;

boven één honderd t|m twee honderd leerlingen 500 gulden.

boven twee honderd t|m drie honderd leerlingen 550 gulden.

boven drie honderd leerlngen 600 gulden.

Art. 43 1°. lid.

Het onderwijzend personeel, dat op eene school, waarvoor overeenkomstig de bepalingen van deze veror-

---

de omstandigheid. dat het onderwijs in de laatste jaren verbeterd is en thans geacht wordt vrij wel te voldoen? Wordt het daardoor overtollig waarborgen te eischen, dat de thans geroemde toestand ook in de toekomst stand zal houden?

Eenigen waarborg daartoe treft de Raad aan in het recht van den begrootingswetgever om telken jare over het bedrag der te verleenen subsidie te beslissen.

Ondergeteekende zal allerminst willen ontkennen, dat dit feit eenigen waarborg aanbiedt, dat de subsidiën besteed zullen worden op de wijze, die de subsidiegever wenschelijk acht, en dat dit het bijzonder onderwijs ten prikkel zou kunnen zijn om aanhoudend naar verbetering en hooger peil te streven, maar de vraag schijnt niettemin op hare plaats of het dan gebleken is, dat de druk van dien prikkel, in het verleden ondervonden, van dien aard is geweest, dat hij ook voor de toekomst een voldoende waarborg mag heeten?

Kan ondergeteekende dan ook niet inzien, dat het stellen van regelen, waaronder subsidie aan bijzondere scholen zal worden verleend, achterwege zal mogen blijven, omdat men den toestand van het bijzonder onderwijs oogenblikkelijk over het algemeen vrij voldoende acht en omdat de begrootingswetgever telken jare over het bedrag der subsidie beslist,— hij meent, dat de aandacht ook had mogen worden gevestigd op die zijde van het vraagstuk, waaraan de uitvoerende macht zich bevindt, Aan deze komt immers de beoordeeling toe van elke subsidieaanvraag, en springt het dan niet vanzelf in het oog, dat een toestand, waarin vaste regelen zijn aangegeven. waaronder de bijdrage verleend moet worden, verre te verkiezen is boven den bestaanden,— en dit niet alleen voor hem, die al of niet over de gegrondheid van het aanzoek te beslissen zal hebben, maar ook voor de betrokkenen zelven?

Bestaan die voorschriften, dan is de toef stand wederzijds zuiver; ontbreken zij — zoo kan het niet anders — en ondergeteekende meent, dat het verledene dit wel eens heeft doen uitkomen — of verschil van meening of er aanleiding bestaat de aangevraagde subsidie te verleenen, zal reden tot klagen opleveren.

Vorenstaande overwegingen leidden ondergeteekende tot de conclusie, dat de in het verslag uitgedrukte meening, dat het stellen van regelen kan uitblijven, ten slotte slechts het uitvloeisel van overheerschend financieele bezwaren kan zijn.

Wanneer nu eenerzijds het zwaartepunt der bezwaren in den staat der koloniale financiën gezocht moet worden, en er anderzijds ernstige overwegingen bestaan, welke het geven van de meerbedoelde voorschriften noodig maken—, dan meent ondergeteekende, dat de vraag, welke onder deze omstandigheden beantwoord dient te worden, deze is: of aan het financieel bezwaar niet zou kunnen worden tegemoet gekomen door zoodanige wijziging in de voorwaarden, waaronder subsidiën zullen worden verleend, dat de meerdere uitgaven, welke daarvan het gevolg zouden zijn, binnen de perken blijven zouden, die, naar de meening van den Raad, niet overschreden mogen worden.

Er is bovendien nog eene andere overweging, welke eene nadere gedachtenwisseling op dezen grondslag noodig maakt, en wel deze of, bijaldien het aanhangige ontwerp niet verder werd behandeld, en art. 43 van de onderwijsverordening van 1884 van kracht blijft, voor verreweg het grootste aantal gesubsidieerde bijzondere scholen, ten aanzien waarvan aan het bij gemeld artikel gegeven voorschrift alsnog niet is voldaan, niet onoverkomelijke moeilijkheden worden geboren, tenzij eene veel hoogere subsidie dan thans is voorgesteld, aan het bijzonder onderwijs worde toegekend om de scholen te kunnen voorzien van het personeel in het bezit van de thans voorgeschreven akte van bekwaamheid. Zal die hoogere subsidie dan wel kunnen uitblijven als, behoudens de restrictie, gegeven bij artikel 4 c, zal moeten worden geëischt, dat zij, die aan bijzondere scholen werkzaam zijn, voorzien moeten zijn van een akte van bekwaamheid, — dat is ten minste van een akte als onderwijzer derde klasse? De thans ontworpen voorschriften laten echter het bezigen van onderwijskrachten toe, voorzien van eene lagere akte [die van onderwijzer 4de klasse] en van personeel, enkel voorzien van een bewijs van bekwaamheid (kweekelingen), en zullen dus minder subsidie noodig doen zijn.

Overtuigd, dat de Raad zijne medewerking niet zal willen onthouden om eene billijke regeling te treffen, waardoor aan het bezwaar, dat aan de ten uitvoerlegging van art. 43 zou zijn verbonden, zou worden tegemoetgekomen, heeft ondergeteekende gemeend aan 's Raads wenk, om de voorgestelde ontwerp-verordening in nadere overweging te nemen die uitlegging te moeten geven, dat, indien hij eene andere formule kan vinden, waarop de onderwijs-bijdrage zou kunnen worden verleend, en die aan zeer matige eischen voldoet en minder kostbaar wezen zal, de Raad bereid zal worden bevonden zijne goedkeuring daaraan te verleenen.

Ondergeteekende stelt daarom voor in hoofdstuk IV van het ontwerp de wijziging aan te brengen in nevenstaande nota vermeld, terwijl het in zijn voornemen ligt om, nadat hij in het bezit zal zijn van de nadere beschouwingen, waartoe het gewijzigd ontwerp den Raad aanleiding mochten geven, over te gaan tot de aanbieding van een nieuwen tekst van het ontwerp, die, zoo door deze als door eenige andere intusschen noodig gebleken wijzigingen wenschelijk wordt geacht.

Aan het wijzigingsvoorstel zijn toelichtingen toegevoegd, waarnaar hij verzoekt te mogen verwijzen.

Ondergeteekende meent zijnerzijds de aandacht van de leden, die meenden te moeten wijzen op een aan den Raad gericht schrijven van den Apostolischen Vicaris, waarin wordt uiteengezet, dat het Vicariaat de in het ontwerp gestelde voorwaarden niet dan met beduidend hooger subsidie dan daarin voorgesteld zal kunnen vervullen, te mogen vestigen op het eerder aangehaald schrijven van den Apostolischen Vicaris en op de omstandigheid dat, waar veel wenschelijks achterwege moet blijven tengevolge van den financieelen toestand der kolonie, eenerzijds het Bestuur zich zal moeten getroosten zijne wenschen voorloopig nog niet op alle scholen vervuld te zien en anderzijds de besturen der bijzondere scholen zich in afwachting van betere tijden zullen dienen tevreden te stellen met de verhoogde subsidiën, waarop het ontwerp aanspraak zal geven, al zijn de subsidiën nog niet zoo hoog als wel gewenscht werd. Het zal wel geen betoog behoeven, dat niemand meer dan ondergeteekende, die in verbeterd onderwijs een belangrijk middel tot bevordering van de algemeene welvaart en den bloei der kolonie ziet, zoude wenschen dat de financieele zijde van het vraagstuk in gunstiger zin zou kunnen worden opgelost dan thans het geval kan zijn.

Met waardeering heeft hij gadegeslagen de toeneming van het aantal akten van bekwaamheid bij het onderwijzend personeel der bijzondere scholen en het ernstig streven van dat personeel om het onderwijs meer en meer dien naam waardig te doen worden door het dienstbaar te maken aan de algemeene volksontwikkeling, waartoe het veldwinnend gebruik der Moedertaal een machtige factor zal zijn.

Het was ondergeteekende bijzonder aangenaam uit het verslag de hiervoren reeds gereleveerde meening van vele leden te vernemen, dat van het toezicht op het onderwijs aan een persoon opgedragen, goede resultaten te verwachten is.

Gaarne wil hij overwegen — daarbij lettend op het reeds naar voren getreden financieel bezwaar — in hoeverre rekening gehouden kan worden met het oordeel van eenige leden, die het gewenscht achten het bedoeld toezicht aan een technisch onderlegd persoon op te dragen.

Dat vele leden zich met het denkbeeld konden vereenigen, om een minimum-aantal lesuren in de verordening vast te leggen, heeft ondergeteekende met ingenomenheid vernomen.

Met verwijzing naar hetgeen hiervoren ter zaken van het subsidie-vraagstuk is gezegd en naar de eischen, die de vigeerende verordening aan het bijzonder onderwijs stelt waarover hiervoren ook is gehandeld, zou het den ondergeteekende aangenaam zijn, indien door de voorgestelde wijziging aan de bezwaren zou kunnen worden tegemoetgekomen, kenbaar gemaakt door het lid, wiens meening omtrent de groote offers, welke het Roomsch-Katholiek onderwijs aan het Vicariaat bij ongewijzigde aanneming van het in behandeling zijnde ontwerp zal eischen, aan het slot van het verslag wordt medegedeeld, Ondergeteekende meent echter hierbij de opmerking niet achterwege te mogen houden, dat het ontwerp slechts deze eischen stelt, wanneer er van hooger subsidie sprake is, doch dat zonder eenige eisch, die geldelijke offers meebrengt, aan alle bestaande gesubsidieerde bijzondere scholen die tot de dusverre door haar genoten bijdragen wettelijk gewaarborgd worden.

Willemstad, den 26n. Juni 1906.

De Gouverneur van Curaçao,

J. O. DE JONG V. B. & D.

——(:o:)——

dening subsidie verlangd wordt of verleend is, werkzaam moet wezen, wordt, tenzij door den Gouverneur, de schoolcommissie gehoord, voor eene bepaalde school eene andere verhouding wordt vastgesteld, bepaald op:

voor de scholen in het 1ste district op het eiland Curaçao:
één op elk getal van ten hoogste 50 leerlingen;
voor de overige scholen:
één op elk getal van ten hoogste 80 leerlingen.

Het 1e. en 2e. lid van art. 44 worden gelezen:

De hoofden van de gesubsidieerde bijzondere scholen in het eerste district op het eiland Curaçao moeten in het bezit zijn ten minste van eene akte als onderwijzer 3e. klasse en die op de overige scholen ten minste van eene akte als onderwijzer 4e. klasse, een en ander zooals bedoeld bij de art. 27 en 28 van deze verordening.

Het verder onderwijzend personeel op de genoemde scholen moet in het bezit zijn ten minste van eene akte als onderwijzer 4e. klasse, tenzij het voorschrift van de volgende alinea toepassing erlangt.

De Gouverneur zal ten aanzien van hoogstens de helft van het personeel ontheffing van de bepaling in de voorgaande alinea kunnen verleenen en zullen dan in stede van onderwijzers kweekelingen kunnen worden gebezigd.

Dezen moeten den leeftijd van 16 jaren hebben bereikt, en zullen ten hunnen aanzien voldoende bewijzen van bedrevenheid in de Nederlandsche taal moeten worden overgelegd.

TOELICHTING.

Berekend naar een getal van 20 Roomsch-Katholieke scholen, die aanspraak op subsidie zouden kunnen doen gelden, en naar hare bevolking op 31 December 1905, zou de bijdrage volgens het ontwerp eene som van ± f 29,400.— bedragen, terwijl het onderwijzend personeel uit 95 personen zou moeten bestaan, namelijk 9 onderwijzers 3e klasse, 42 onderwijzers 4e klasse en 44 kweekelingen. Hierbij is aangenomen, dat voor hulpersoneel beurtelings van een kweekeling en van een onderwijzer zal worden gebruik gemaakt op elk getal van 50 leerlingen, zooals bij art. 43 van het ontwerp geëischt.

Het wijzigingsvoorstel eischt één onderwijzer (eventueel kweekeling) op elk getal van 50 leerlingen in het stadsdistrict op Curaçao en op elk getal van 80 leerlingen op de overige scholen, terwijl voor de hoofden der scholen in het stadsdistrict op Curaçao de akte als onderwijzer 3e klasse wordt geëischt en voor de overige hoofden de akte als onderwijzer 4e klasse. Daarbij zijn de bijdragen voor deze hoofden eenigszins verhoogd.

Volgens deze voorwaarden zou de subsidie ± f 24,000. — beloopen en zou het personeel uit 74 personen bestaan, namelijk 4 onderwijzers 3e klasse, 37 onderwijzers 4e klasse en 33 kweekelingen. Ook hier is voor hulppersoneel het gebruik beurtelings van een kweekeling en van een onderwijzer verondersteld. De subsidie zou dus met f 5,400.— afnemen, maar zou het getal onderwijzers en kweekelingen 21 personen minder behoeven te tellen (5 onderwijzers 3e klasse, 5 onderwijzers 4e klasse en 11 kweekelingen).

Deze uiteenzetting strekt zich enkel over de Roomsch-Katholieke scholen uit, omdat de bijdragen aan andere gesubsidieerde scholen eene geringe som beloopen (f 850.—), die voorshands wel geene wijziging zal ondergaan.

Naschrift van de Redactie.

Oogenschijnlijk worden hier zeer veel concessies gedaan door den Gouverneur, zoodat deze of gene den indruk ontvangen zal, dat nu toch wel aan de gestelde eischen zal voldaan kunnen worden en de Bijz. Scholen zich onredelijk blijven kanten tegen het aldus gewijzigd Ontwerp.

Maar die concessies betreffen geen bestaande toestanden, de Gouverneur doet die concessies slechts aan zich zelven.

Hij laat nu eenige der te vroeger hoog gestelde eischen, waardoor de wet volstrekt onaannemelijk was, vallen, maar zal ook nu nog in plaats van de lasten door verhooging van subsidie te verlichten, de onkosten voor het Bijz. Onderwijs verzwaren en de persoonlijke lasten nog opdrijven.

Dat is het verkeerde standpunt van den beginne af ingenomen door het Bestuur, en helaas nog niet verlaten.

Toen in Holland subsidie werd verleend aan de Bijzondere Scholen in Nederland, voldeden die scholen reeds voor het grootste gedeelte aan de gestelde voorwaarden, en konden het ontbrekende spoedig aanvullen.

De verhooging van subsidie, welke billijkerwijze ook hier niet uit kan blijven, volgens herhaalde verklaring van den Gouverneur zelven, wil echter op Curaçao *tevens een geheel nieuwen toestand* scheppen en grootere lasten aan het Bijz. Onderwijs opleggen.

Ook door deze laatste wijziging zoude het personeel nog aanmerkelijk moeten worden uitgebreid, en wordt aan het bestaande personeel de verplichting van examen maken opgelegd.

De prikkel tot verdere verbetering van onderwijskrachten ontbreekt ook geheel. Het Bijz. Onderwijs bezit reeds nu onderwijzers 2de en 1ste klasse; voor deze hoogere akte wordt geen cent meer betaald.

Als het onderwijs door dit Ontwerp niet wordt verbeterd en de subsidie niet hooger gesteld kan worden dan de aangevraagde ƒ 10,000, als tegemoetkoming bij de reeds nu noodzakelijke hooge onkosten, zoude het maar beter wezen alles op het oude te laten en wat onuitvoerbaar bleek sinds 1884, door ondervinding geleerd, eenvoudig te schrappen uit de oude Verordening. Dan zal de thans bestaande toestand volgens de wet geregeld zijn.

Wie zet dat ei van Columbus nu eens op zijn kop.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Havennieuws.

Van 16—30 Juni liepen onze haven binnen:

Stoombooten	23
Goeletten	12
Bijlanders	15
Brikken	2
Totaal	52 schepen.

Dit maakt dus met de 44 schepen gedurende de eerste helft van Juni een totaal van 96 schepen.

Seinpost.

De seinpost is den 1sten Juli voor het publiek opengesteld. Het tarief voor 't gebruik daarvan is als volgt:

Het bedrag voor elk te verzenden en te ontvangen bericht wordt bepaald naar het aantal hijschen, dat daarvoor benoodigd is;

voor den eersten hijsch ƒ 2,50.
voor elken volgenden ƒ 0,50.

De afzender betaald de berichten voordat zij verzonden worden.

De geadresseerde betaalt de berichten bij het bezorgen daarvan. De seinen worden echter niet bezorgd buiten het stadsdistrict.

De berichten, door den afzender onderteekend, moeten zooveel mogelijk zoodanig gesteld zijn, dat zij voor het overseinen met het international seinboek geschikt zijn, terwijl er bijgevoegd moet worden of ook de onderteekening moet worden overgeseind.

Kol. Raad.

Door den Gouverneur werden bij den Raad ingediend twee ontwerpen tot vaststelling van een tarief voor het gebruik van den gouvernementssteiger op Aruba en op St. Eustatius.

Deze steigers, zoo verklaart de Gouverneur, brengen voor handel en scheepvaart veel gerief en besparen bij lossen en laden veel kosten.

Als regel zullen voortaan de schepen moeten lossen en laden bij deze steigers, van welken regel slechts om zeer bijzondere redenen kan worden afgeweken.

Voor elk bizonder geval kan de Gezaghebber daartoe schriftelijk vergunning verleenen tegen betaling van 1 Gld. voor zegelrecht.

***

Zitting van den Kolonialen Raad op 5 Juli 1906.

Tegenwoordig 9 leden, afwezig de leden Dr. DE CASSERES en C. FENSOHN, met kennisgeving.

Ingekomen stukken:

1e. Ontw. verordening regelende het pensioen-reglement.

2e. Missive van den Gouv. ter begeleiding van een afschrift van een brief van den Apostol. Vicaris.

3e. Brief van het lid JOUBERT, kennisgevende dat hij om gezondheidsredenen zich zal begeven naar het buitenland.

4e. Brief van Dr. C. A. ZEPPENFELDT, meldende dat hij wegens dienst naar Aruba moet vertrekken.

5e. Ontwerpwetten, steiger. belasting voor Aruba en St. Eustatius.

De Voorzitter stelt voor het ontwerp; pensioen-reglement dadelijk te behandelen en de andere ingekomen stukken naar de afdeeling te verwijzen. Hij deelt mede dat de brief van den Apost. Vicaris circuleerende is onder de leden en daarna in de afdeelingen zal worden ter tafel gebracht.

Bij de algemeene beraadslagingen over de verordening, regelende de uitoefening van de artsenijmengkunst in de Kolonie Curaçao stelde het lid LANSBERG een amandement voor, ten doel hebbende om de bij onze Apothekers in zwang zijnde benaming der geneesmiddelen te behouden. Spreker verdedigde zijn amandement met flinke en soliede argumenten. Het lid Dr. FERGUSON repliceerde. Bij het in-stemming-brengen werd het amandement LANSBERG met 7 van de 9 uitgebrachte stemmen aangenomen; tegen stemde de leden FERGUSON en MÖLLER.

De ontw. verordening regelende het pensioenreglement werd tambour batant aangenomen.

Goede reis!

De algemeen geachte Dr. H. FERGUSON zal morgen via New-York voor een paar maanden naar Nederland vertrekken. Wij wenschen Z. Z. G. een voorspoedige reis en behouden terugkomst.

Dankbetuiging.

Wij bedanken den Heer ELIAS CAPRILES voor diens beleefde uitnoodiging tot bijwoning der officieele receptie ter eere van President CASTRO op den 5den Juli ll. in het „Hotel Americano."

Tot onze spijt waren wij verhinderd van de invitatie gebruik te maken.

Sterfte.

Gedurende de maand Juni zijn in 't stadsdistrict alhier overleden 27 personen: 25 volwassenen en 2 kinderen.

Geboorte.

In de eerste zes maanden dezes jaar zijn in 't stadsdistrict geboren 108 personen.

Bonaire.

Playa, 4 Juli.

Was Maandag de vreugde groot over den prachtigen regen, welken wij gekregen hadden, weldra werd die vreugde vermengd met droefheid. Door den prachtigen regen waren de tanki's vol, iedereen was nieuwsgierig of ook zijn velden goed meegedeeld hadden. Zoo gebeurde, dat een jongen, van 14 jaren ruim, ook naar het tanki in den grond van zijne ouders ging en doordat de deksel van een blikje, waarmede hij speelde, wegzonk, zoo wilde hij dien grijpen, maar viel voorover in 't water en verdronk. Het lijk is gisterenmorgen ter aarde besteld.

Rincon, 3 Juli.

't Heeft weer eens flink geregend. Den 30en Juni 5¾, den 1e Juli 13 en den 2en Juli 23¾ mM.; nu kan er weer geplant worden, nu is er weer hoop op vruchten maar...... Er zijn zeer strenge, nieuwe wetten uitgevaardigd tegen houtsnoeiing. En dat was ook noodig. 't Zit eenmaal in den aard van ons volk, en niet van ons volk alléén; geeft men ze een vinger, dan nemen zij de heele hand.

Er werd gesnoeid niet alleen dood hout, maar soms ook al afhangende takken.

Daarom is het zeer goed, dat de wet voorkomt, dat Bonaire ontboomd wordt. Divi-divi-boomen raakt echter niemand aan. Maar van den anderen kant zou deze nieuwe verordening den landbouw voor velen onmogelijk maken. Zou daarin niet eenige wijziging of verzachting gebracht kunnen worden? Iedereen, al heeft hij heel geen begrip van landbewerking, moet toch begrijpen, dat, wanneer de afsluiting niet aan alle zijden is dichtgemaakt, het planten niet baat, daar de geiten alles opvreten, tot zelfs de cactussen der heggen zelf. Wanneen men dus geen doorn mag snoeien om de cactussen te beschermen, wordt het planten onbegonnen werk. 't Is dus zeer wenschelijk, ja noodzakelijk, dat in deze omstandigheid worde voorzien, evenals het wenschelijk en noodzakelijk is, dat het volk begrijpe, dat het door de wet, die in huu eigen voordeel wordt gegeven, te overtreden, zich zelf de grootste schade op den hals haalt.

Buitenland.

FRANKRIJK.

Wel is en blijft over de stemmingen en beraadslagingen der te Parijs gehouden bisschopsconferentie wat betreft de groote vraag der „associations cultuelles" de sluier des geheims uitgespreid, ten spijt van de meest onbescheiden pogingen en de meest brutale fantasie der journalisten, doch in de „Semaines Religieuses" der verschillende diocesen worden toch eenige mededeelin-

gen gedaan, die voorzeker belangrijk genoeg mogen geacht worden om ze hier saam te vatten.

We vinden daarin dan allereerst vermeld, dat het bericht, als zouden de bisschoppen van Frankrijk den 15en Juni opnieuw bijeenkomen, volkomen onjuist is. Terwijl de permanente commissie zal vergaderen, zoodra de voorzitter — kardinaal Richard — zulks noodig acht, zal de datum van een tweede algemeene bisschopsconferentie afhangen van dien, waarop de pauselijke instructies zullen worden ontvangen. Onmiddelijk nadat deze aan kardinaal Richard bekend zijn geworden — vóór dien tijd zeker niet — zullen de bisschoppen opnieuw worden bijeengeroepen.

Tot dusverre werd nog geen enkel definitief besluit genomen betreffende de organisatie van den eeredienst en de geldelijke hulpmiddelen. Wel hebben de bisschoppen als hun meening te kennen gegeven dat de priesters, die daarvoor in aanmerking komen, de noodige stappen kunnen doen om de pensioenen te verkrijgen, welke de wet hun aanbiedt. Ook waren de hoogwaardige kerkvoogden eenstemmig van oordeel dat men in elk diocees zooveel mogelijk haast diende te maken met het in werking stellen van het systeem der „penningen voor den eeredienst" of „tot behoud des geloofs", indien de priesters zich niet wilden blootstellen aan het gevaar bij den eerstvolgenden vervaltermijn zich van alle inkomsten beroofd te zien. Uit dezen maatregel blijkt wel dat ook de bisschoppen allesbehalve gelooven in een loyale gezindheid van de Regeering op dit punt. Ten slotte kan gemeld worden dat Mgr Fuzet, aartsbisschop van Rouaan, eerstdaags een werkin het licht zal geven getiteld: „De laatste jaren van het concordaat" (Dernières années concordataires), waarvan de voorrede nu reeds wordt gepubliceerd in het „Bulletin Religieux" van zijn aartsbisdom. Daaraan is het volgende ontleend: „In deze wenschen en wenken (n.l. van wijlen Paus Leo XIII wat betreft de houding, door de Fransche Katholieken. aan te nemen tegenover de Republiek, Red.) bestreden, verkeerd uitgelegd, niet voldoende opgevolgd, lag voor Frankrijk het heil. Het ligt er nog in. Te midden van de verwoesting om ons heen, moeten wij, ten einde het in puin gevallen gebouw opnieuw te doen verrijzen, de politiek van dien grooten Paus hervatten. Zij is de eenige die onze eischen vestigt op een degelijken ondergrond. Zij is trouwens ook niet — zooals sommige zouden willen doen gelooven — door Pius X veroordeeld". Mgr Fuzet wenscht geen nieuw Concordaat. „Ik geloof echter niet", zegt hij „dat in den toestand der Kerk zich wederom zulk een wending zal voordoen, dat men komen zal tot het met zooveel onbeschaamheid verscheurde Concordaat van 1801. Ik zou den terugkeer daartoe zelfs ook niet wenschen, omdat de Kerk daardoor hare kostbare vrijheid zou verliezen wat betreft de benoemingen der geestelijken. Maar ik geloof dat wij moeten aansturen op zulk een overeenkomst tusschen Kerk en Staat, die nuttig is voor de beide machten." Mgr Fuzet drukt ten slotte de hoop uit, dat de Kerk door de verknochtheid en de genegenheid der geloovigen zal terugvinden wat zij verliest in het Concordaat.

Mgr Fuzet — ontwijfelbaar bezield met de meest loffelijke bedoelingen — wenscht een overeenkomst tusschen Kerk en Staat, die voor beide machten nuttig is......

Zou men — zonder buitensporig optimisme — van de tegenwoordige Republiek inderdaad kunnen verwachten, dat zij zulk een overeenkomst met de Kerk zoekt?......

RUSLAND.

Het hoofdbestuur van de revolutionnair-socialistische partij in Rusland heeft laten bekend maken dat de terroristische actie voorloopig geschorst zal worden totdat de groote meerderheid der bevolking zich een helder denkbeeld heeft kunnen vormen van den politieken toestand en van de taktiek der regeering. Deze schorsing beteekent echter geenszins een onderbreking van de toebereidselen tot een hervatting van het schrikbewind op groote schaal, welke zal plaats hebben op het daartoe door de partij geschikt geoordeelde oogenblik. Een „helder denkbeeld van den politieken toestand en van de taktiek" der Russische Regeering! Wie in of buiten Rusland zou dit hebben? Zelfs niet een der Doema-leden, want in de parlementaire en officieuze kringen doen de meest tegenstrijdige berichten de ronde omtrent de door de Regeering tegenover de Doema aan te nemen houding. Men vermoedt wel, men weet en gevoelt wel, dat er in Vadertje's omgeving een felle strijd gestreden wordt tusschen de starre bureaucraten en de meer vrijzinnige politici, maar men weet niet in welke phase die strijd verkeert en hoe de kansen staan. Wil men waarde hechten aan het oordeel van den bekenden Engelschen vredesapostel William Stead, die verleden jaar geruimen tijd in Rusland heeft vertoefd en doorgaat voor een vriend van den Tsaar, dan is de toekomst voor Rusland zeer duister. „Ik haat," schrijft hij in de „Review of Reviews," pessimisme, maar ik heb de strijdende partijen in Rusland van nabij gezien en ik worstel tevergeefs tegen de wanhopige overtuiging, dat het te laat is. Alles is te laat geweest. Reeds toen ik verleden jaar te Moskou was, waarschuuwde ik general Trepof, dat niets dan een onverwijlde en volkomen terzijdestelling van het wetteloo-ze en willekeurige regeeringsstelsel mogelijk een afgrijselijke bloedige beroering kon voorkomen, waarin niet alleen de dynastie, maar Rusland zelf zou kunnen ondergaan. Maar in stede van het te laten varen en te pogen het vertrouwen des volks te winnen door een vastberaden terugkeer tot wettige handelingen, gingen zij negen maanden voort om den volkshartstocht aan te blazen en het wantrouwen des volks in 't gelijk te stellen door maatregelen van steeds toenemend geweld en wetteloosheid. De uitkomst is precies geweest zooals ik verwacht had. De Doema is bijeengekomen, bezield met gevoelens van intensen argwaan en woesten haat. Te Moskou woonde ik verleden jaar in September de generale repetitie bij van het drama, dat de vorige maand in het Taurische paleis ten tooneele is gevoerd. Mogelijk was het in het September jl. al te laat geweest. Maar verleden maand is alle hoop op verzoening verdwenen. Wij beleven nu de botsing van onverzoenlijke krachten. Hoe het zal afloopen, kan niemand zeggen, maar mij klinken nog in de ooren de onheilspellende woorden van een Russisch edelman: „Ik zie geen uitweg, hoe het ook loope, dan na een slachting van menschelijke wezens op een schaal, zooals de moderne geschiedenis er absoluut geen kent."

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1906.	Philad.	Marcb.	Caracas	Zulia.	Philad.	Marcb
Vertrekt van NEW-YORK	Juli 7	Juli 14	Juli 21	Juli 28	Aug. 4	Aug. 11
Komt aan te SAN JUAN	12		26		9	
Vertrekt van „	13		27		10	
Doet CURAÇAO aan	15		29		12	
Komt aan te LA GUAIRA	16	21	30	Aug. 4	13	18
Vertrekt van „	18	22	Aug 1	5	15	19
Komt aan te PTO. CABELLO	19		2		16	
Vertrekt van „	20		3		17	
Komt aan te CURAÇAO	21	23	4	6	18	20
Vertrekt van „	22	30	5	21	19	27
Doet LA GUAIRA aan	23		6		20	
„ PONCE „						
„ SAN JUAN „	25		8		22	
Komt aan te NEW-YORK	30	Aug. 6	13	28	27	Sept. 3

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb.	Merida	Zulia.	Merida	Marcb
Vertrekt van CURAÇAO	Juli 16	Juni 23	Juli 30	Aug. 6	Aug. 13	Aug. 20
Komt aan te MARACAIBO	17	24	31	7	14	21
Vertrekt van „	20	28	Aug. 3	11	17	25
Komt aan te CURAÇAO	21	29	4	12	18	26

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO